

Plánování zahrady

v souladu s přírodou

podle permakulturních
principů

Helena Vlašínová

Permakulturní zahrady

- Vycházejí z okolní přírody *(Pozoruj a jednej, postupuj od vzorů k detailům, važ si okrajů, rozmanitosti, využívej změn)*
- Jsou ekonomicky přijatelné a smysluplné *(využívej obnovitelných zdrojů energie a služeb, upřednostňuj pozvolná řešení, vytvářej výnos)*
- Jsou soběstačné – starají se samy o svoje potřeby *(začleňování)*
- Jsou umírněné (kontrolovaný růst) *(upřednostňuj malá a pomalá - pozvolná řešení)*
- Nevytvářejí odpad *(Nevytvářej odpad)*

POSTUP navrhování

1. Pozorování
2. Okraje a zdroje
3. Zaznamenání (ZRUS)
4. Ověření (analýza vstupů a výstupů, hledání propojení, toky energie)
5. Design koncept (skica, konzultace, model-priority)
6. Uskutečňování (dlouhodobý proces)
7. Provoz (pozorování, udržování, výměna zkušeností)

Okraje

- Fyzické (oddělení x začlenění)
- Neviditelné (územní plán, závazky apod.)

Zdroje

- Fyzické (např. dřevo, kameny, tašky, cihly, rostliny, organický materiál...)
- Lidské (sousedské vztahy, rodina, volný čas, prostředky...)
-

Sektorová analýza

Převládající suchý vítr letní

sítě

přístup

voda

prach

plži

pohledy

sluneční
energie

převládající vítr zimní

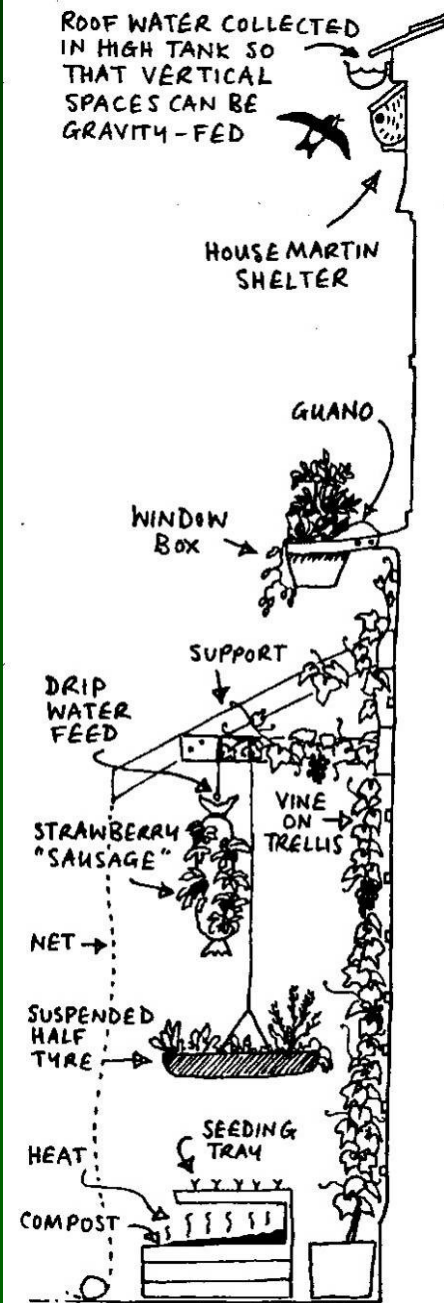
Oddělení nebo začlenění? (zmírnění nebo posílení energií)

- Zdi, zástěny, větrolamy...ploty

polyfunkčnost

- Každý prvek by měl mít nejméně tři funkce
- Každá funkce by měla být zajištěna více zdroji (prvky)
- Propojení prvků je důležitější než samotné prvky

Creative vertical space usage.

ohraničení

- Suchá zídka
 - ráj pro ještěrky, slepýše i hmyz
- Kumulace tepla

Využití stěny sousedovy stodoly

- Živý plot – ráj pro ptáky

Oživený plot?

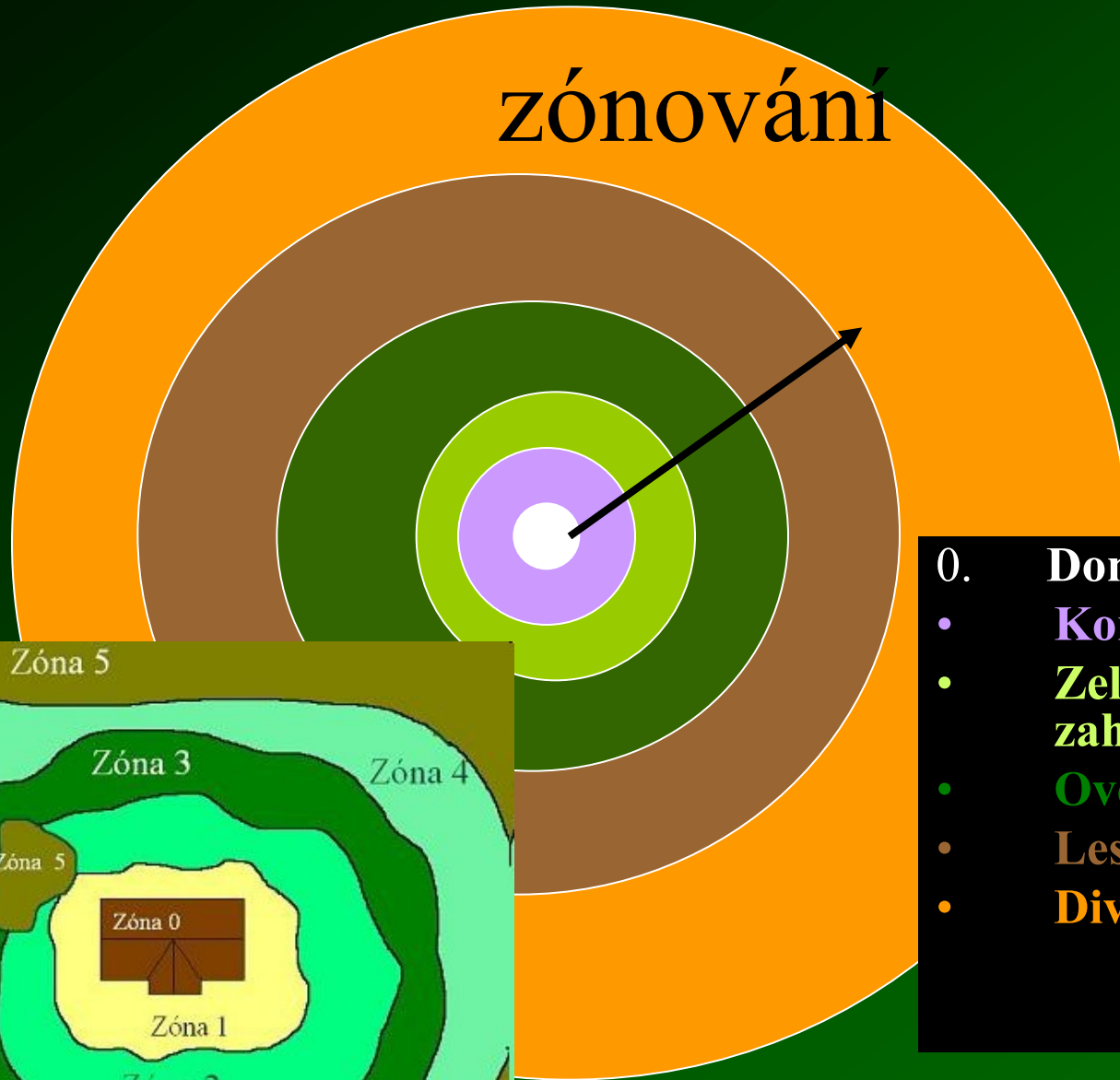
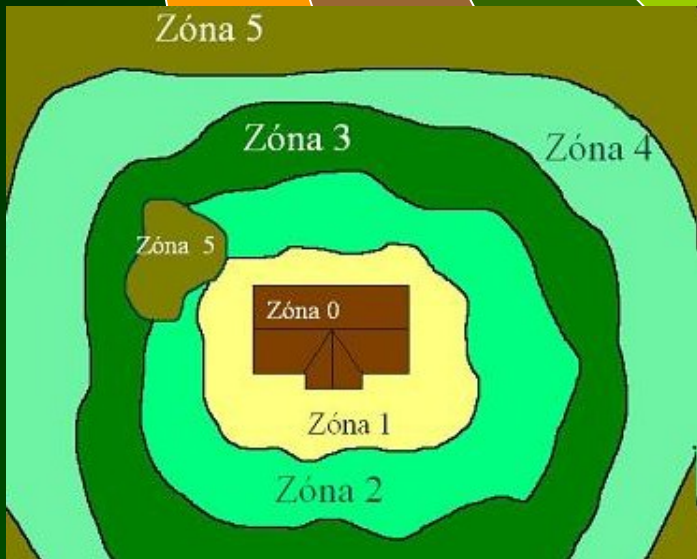
...stěny

POSTUP

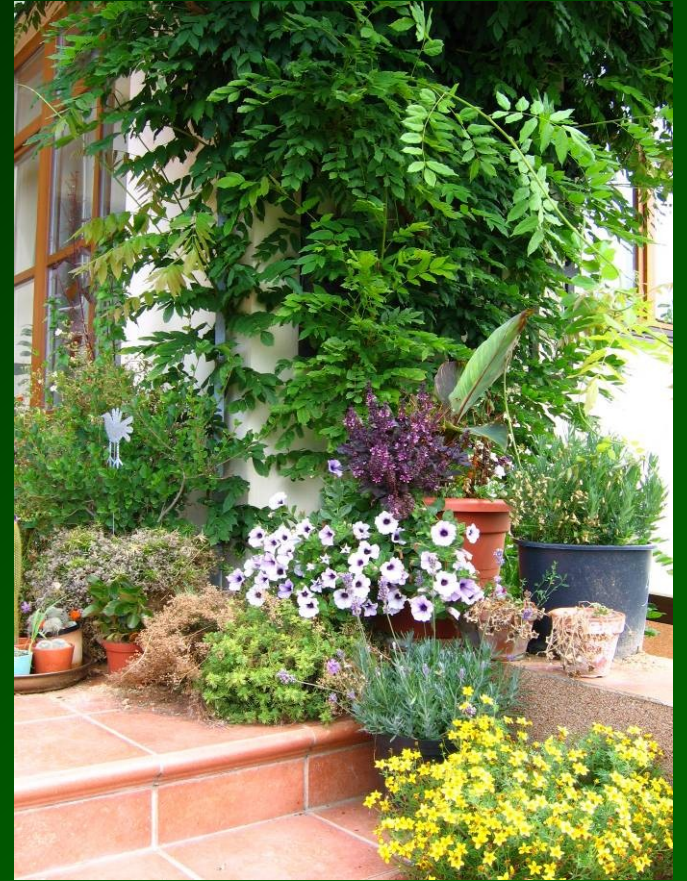
1. Pozorování
2. Okraje a zdroje
3. Zaznamenání (ZRUS)
4. Ověření (analýza vstupů a výstupů, hledání propojení, toky energie)
5. Design koncept (skica, konzultace, model-priority)
6. Uskutečňování (dlouhodobý proces)
7. Provoz (pozorování, udržování, výměna zkušeností)

zónování

- 0. **Domek**
- **Kořeninová zahrada**
- **Zeleninová a lesní zahrada**
- **Ovocný sad**
- **Les, pastviny**
- **Divočina**

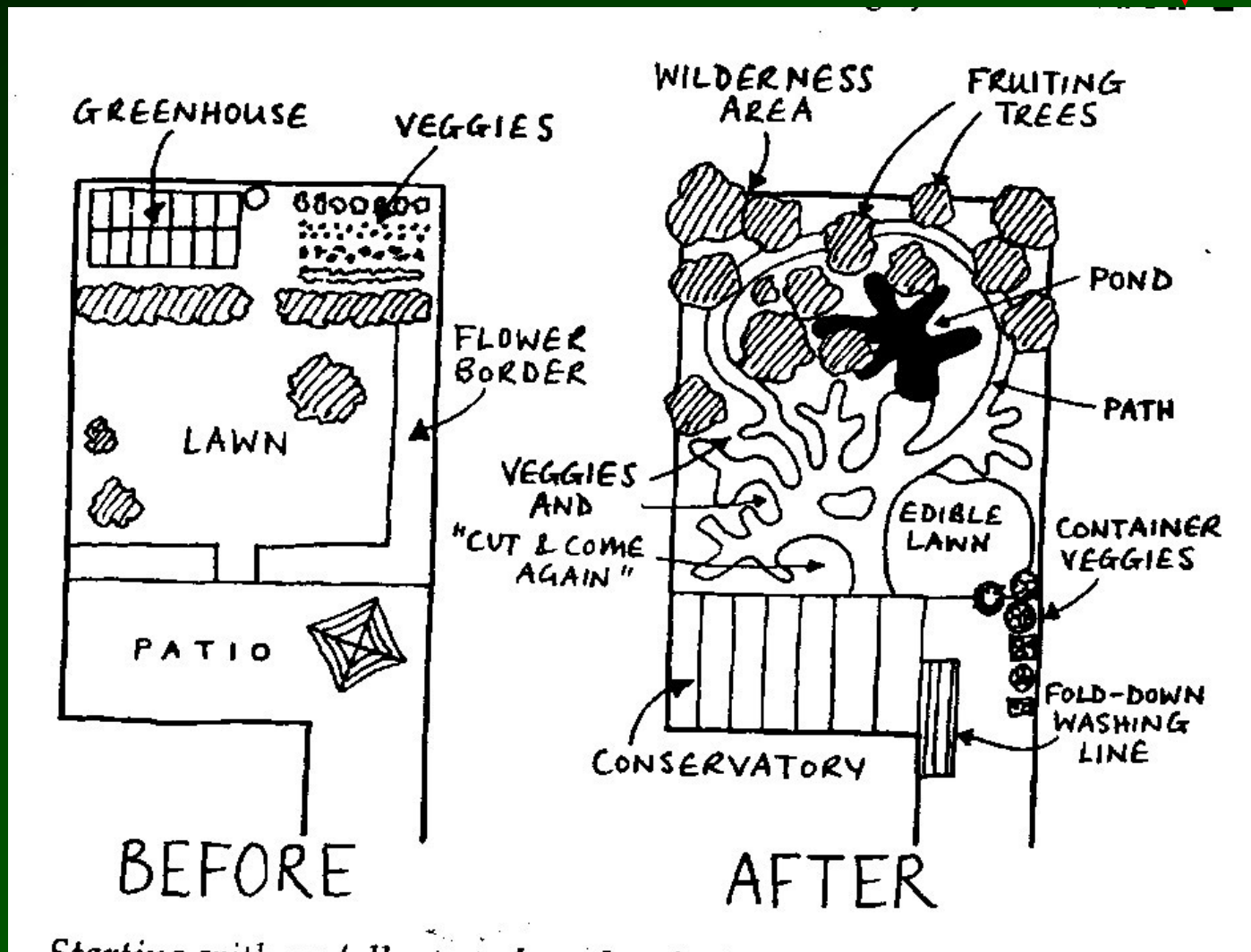

Modifikace záhonů, zvyšující rozmanitost podmínek, využití prostoru i možnost uplatnění „odpadních“ materiálů

- klíčové dírky
- sluneční pasti
- bylinková spirála
- (suchá zídka)
- vertikální záhony

- Přírodní versus klasické zahradničení

Starting with...

Klíčová dírka

Klíčové dírky

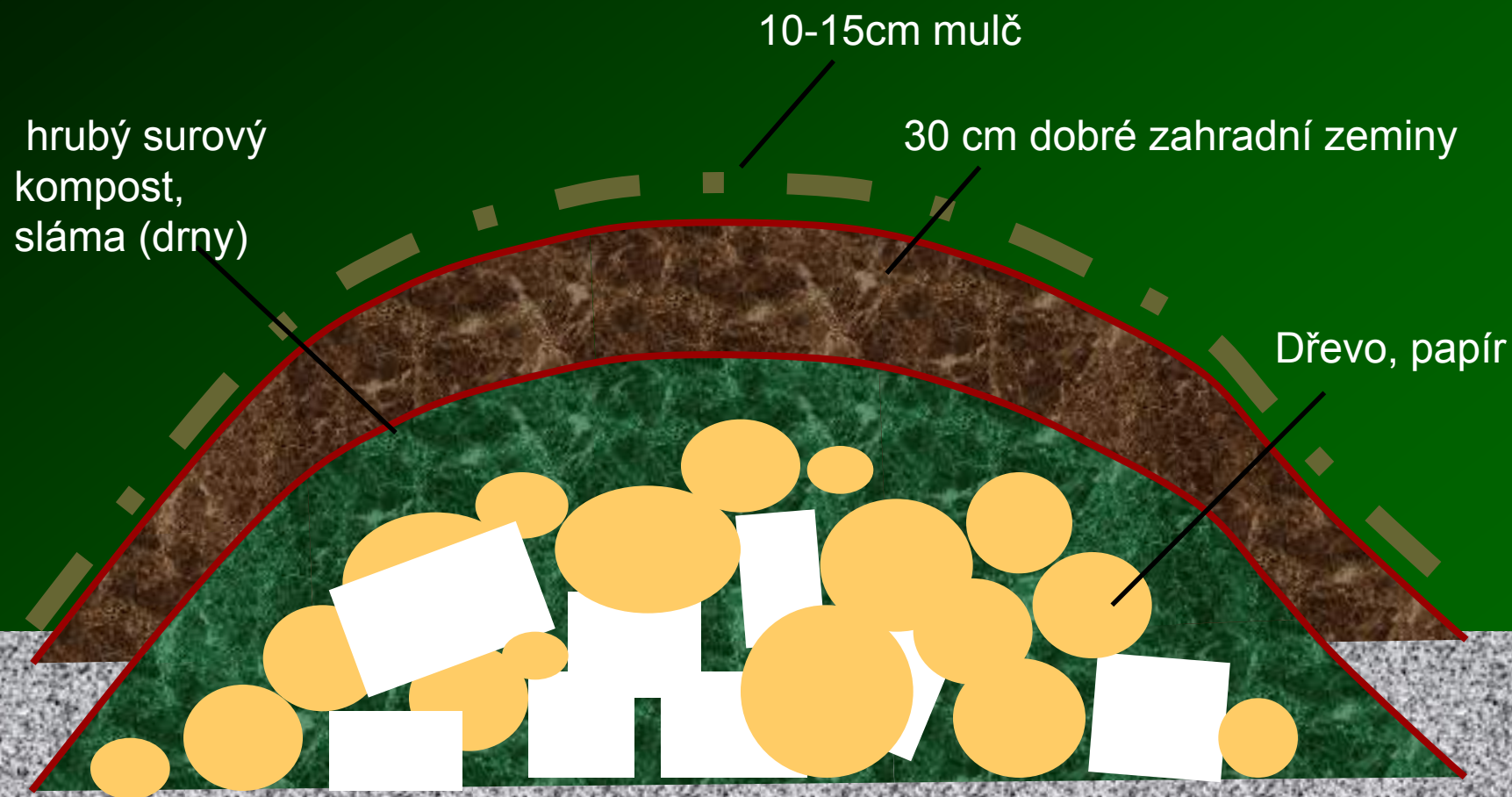

I. vyvýšené kopečkovité záhony

Oase Berta Rakousko

II. Čínský model zvýšeného záhonu

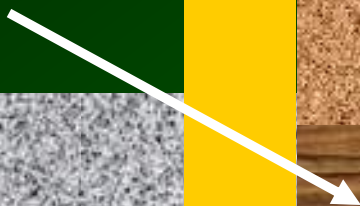

III. Vysoké záhony

Arche Noah - Rakousko

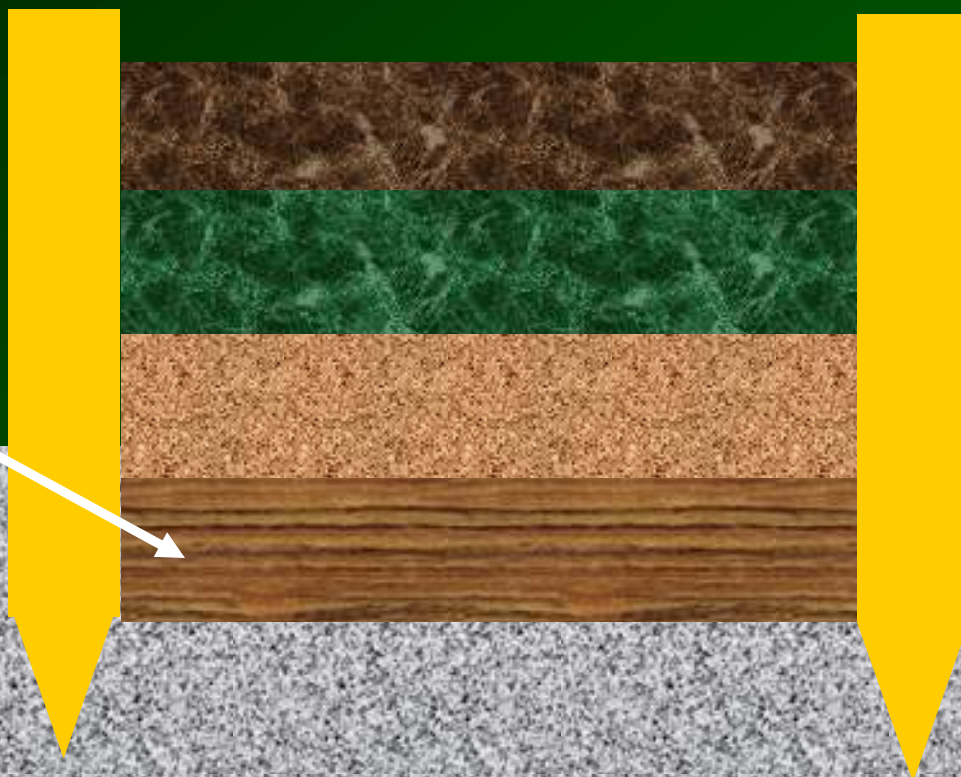
větve

zemina

hrubý kompost

drny (tráva)

sluneční „past“

sluneční „past“

suchá zídka

vertikální záhony

unifit

Krameterhoff

Využití vertikálního prostoru

Krameterhoff
Rakousko

Veronika a Sepp Holzerovi
www.krameterhof.at

Lesní zahrada

Zahradničení v souladu s přírodou podle modelu
lesa

Lesní zahrada
Roberta Harta

<http://www.comp.leeds.ac.uk/pfaf/index.html>

Lesní zahrada

- Krameterhof

Základem jsou ovocné dřeviny

- Vysokokmeny
- Polokmeny
- Zákrsky
- Bobuloviny
- Popínavé rostliny
- Byliny

Stromy jako pilíře lesní zahrady

Obdivuhodná schopnost transformovat energii

- 1) Mírňí negativní energie
- 2) Kumulují pozitivní energie

Poskytují prostředí
k životu
širokému spektru
dalších
organizmů

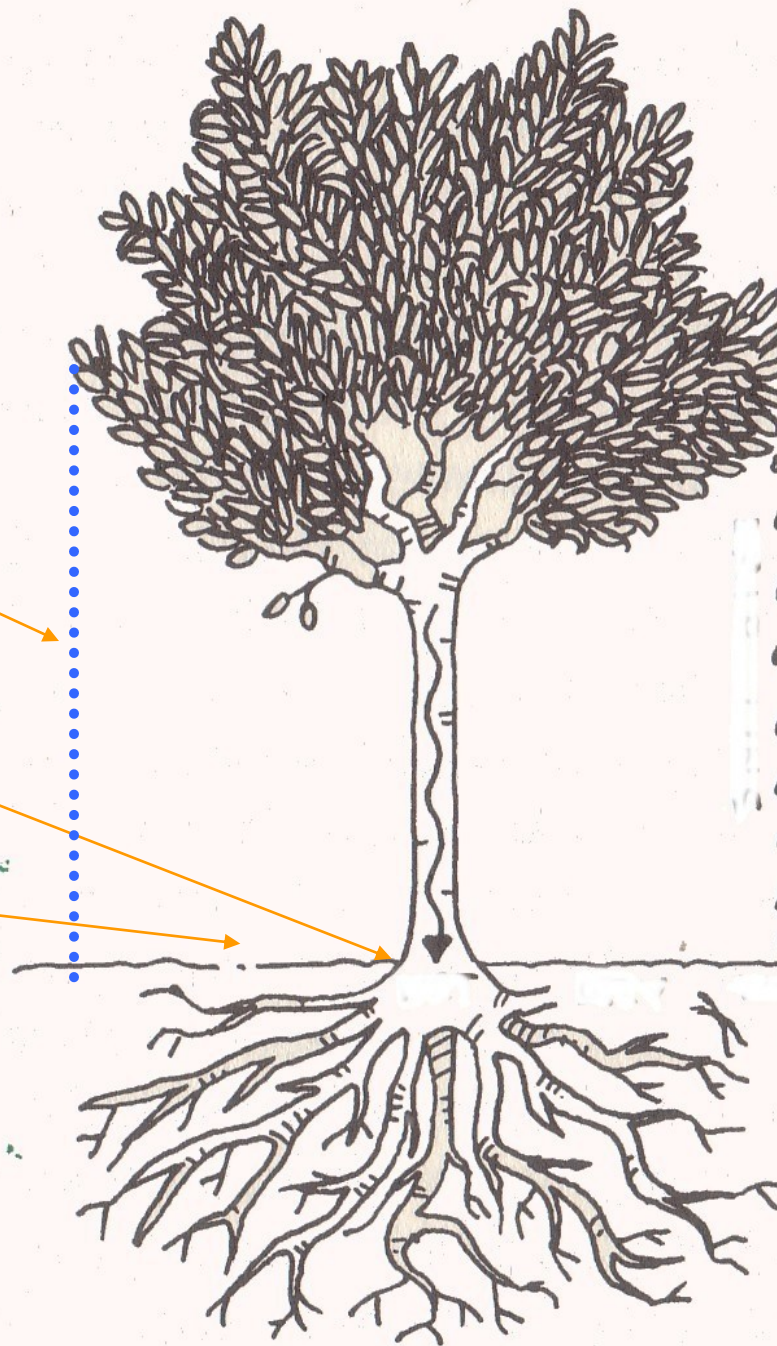

Obdivuhodná
schopnost
zachycovat a
uvolňovat vodu

Strom a voda

- V okapové zóně
- U kmene
- sucho

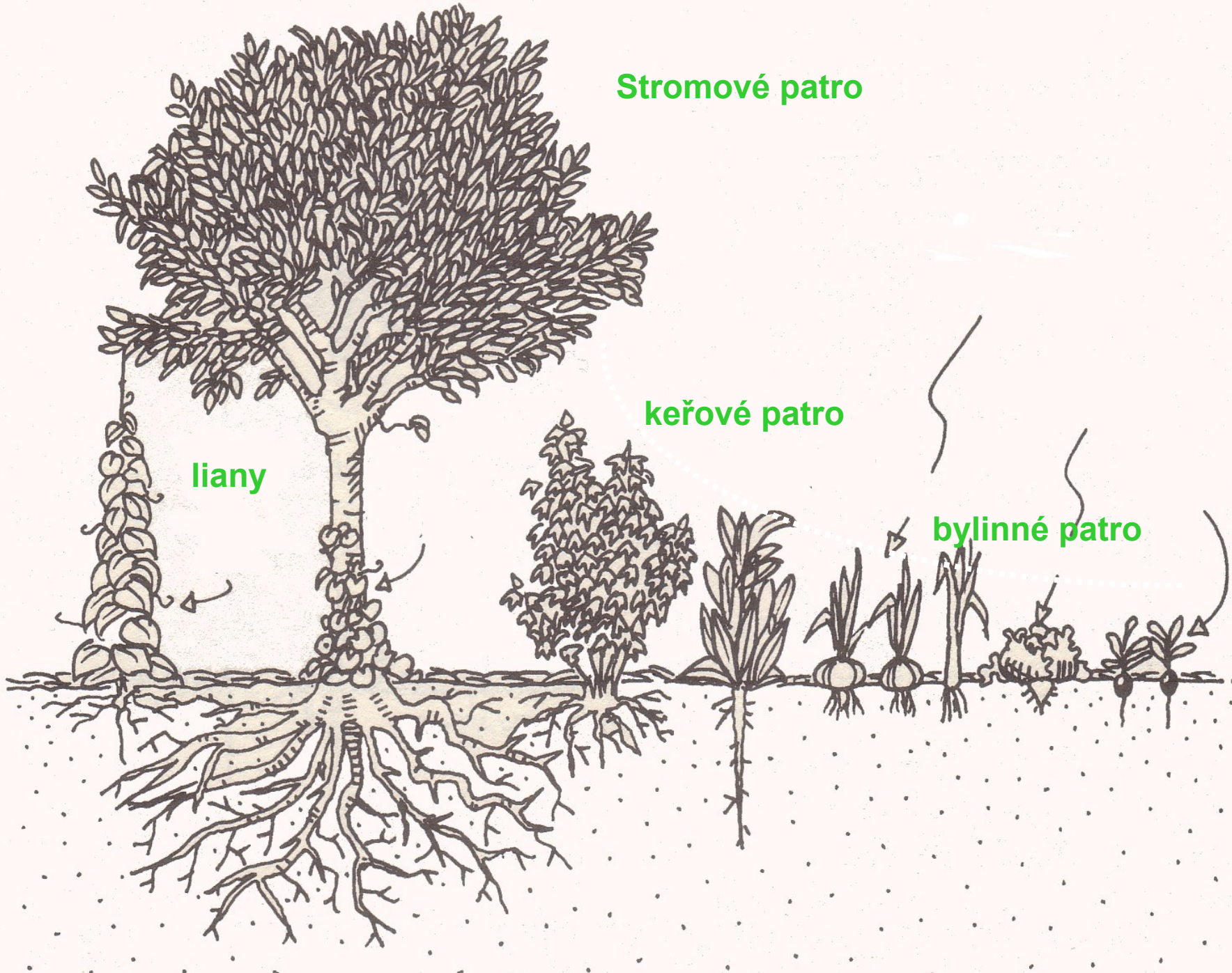
Společenstva stromů (*guild*)

Než začneme sázet

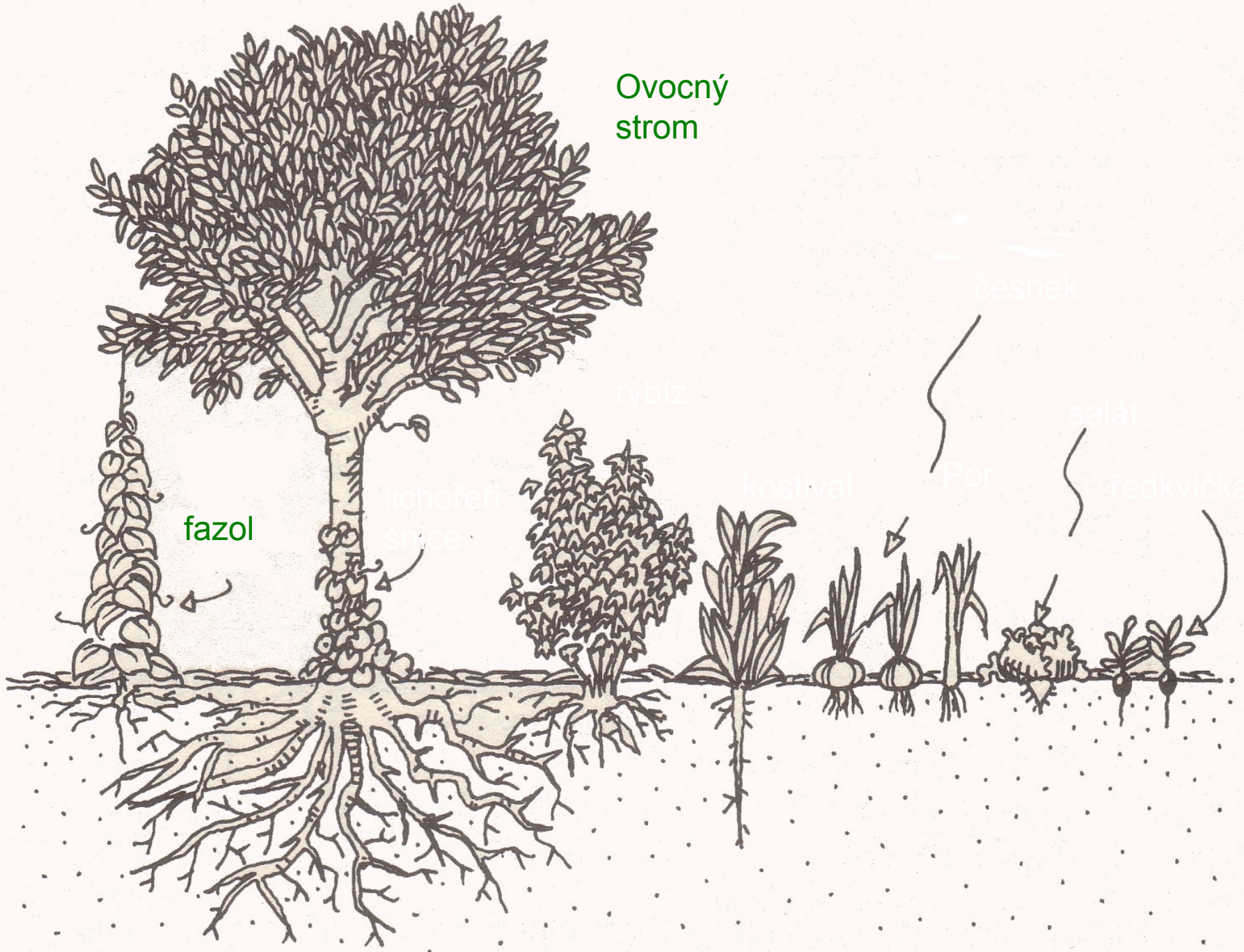

Stromové patro

liany

keřové patro

bylinné patro

Ovocný
strom

fazol

lichovník
strawberry

rybíz

kostival

česnek

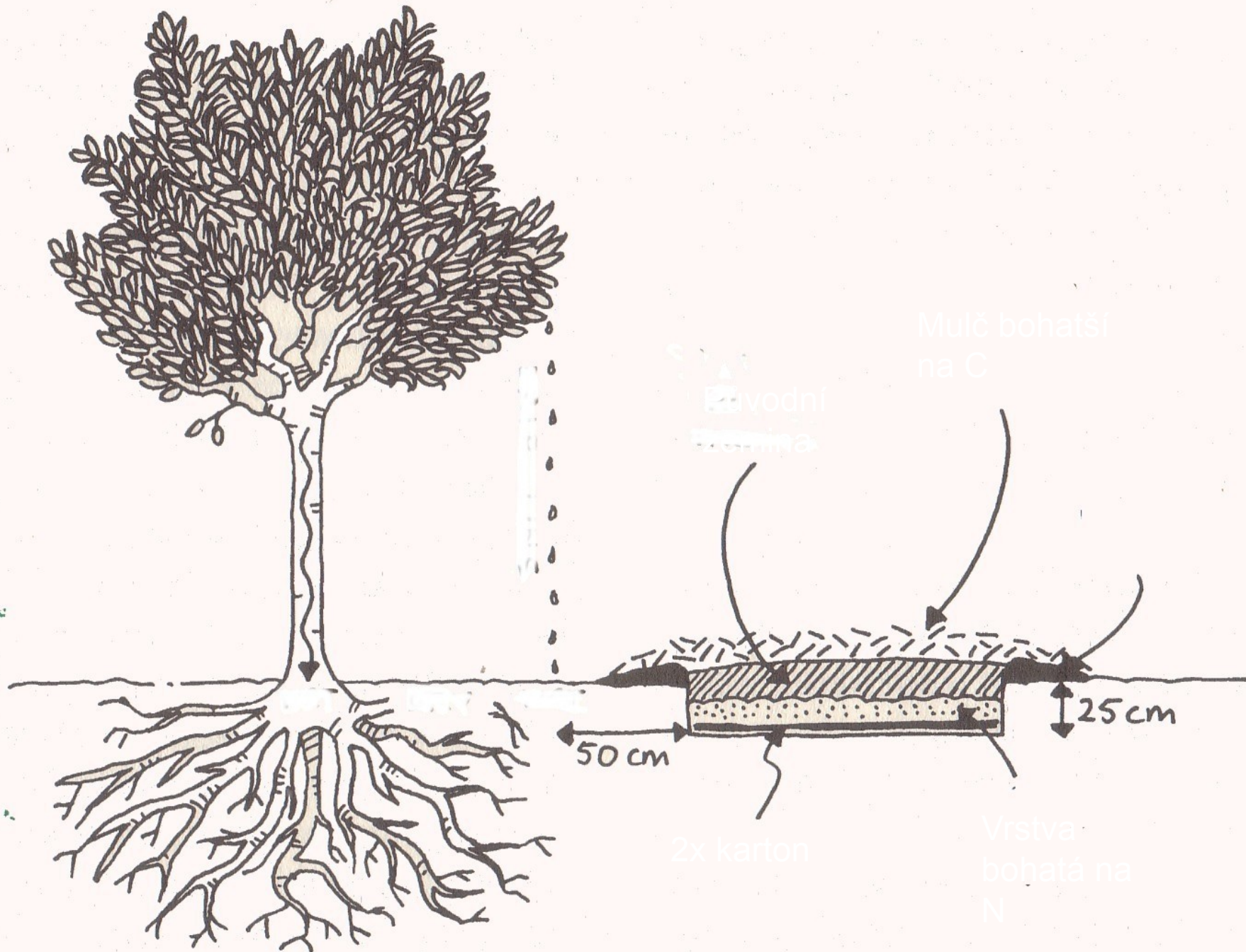
Pór

salát

redkvička

Vzájemné odstupy stromů

- Jabloně a hrušně podle **vzrůstnosti podnoží** od 4 do 10 m
- Ořešáky 10 – 15 m
- Slivoně, višně 6 – 8 m
- Meruňky 6 – 7 m
- Broskvoně 4 – 5 m
- Lísky 4 m

Výběr společníků pro stromy

- Rostliny bobovité

BioLib

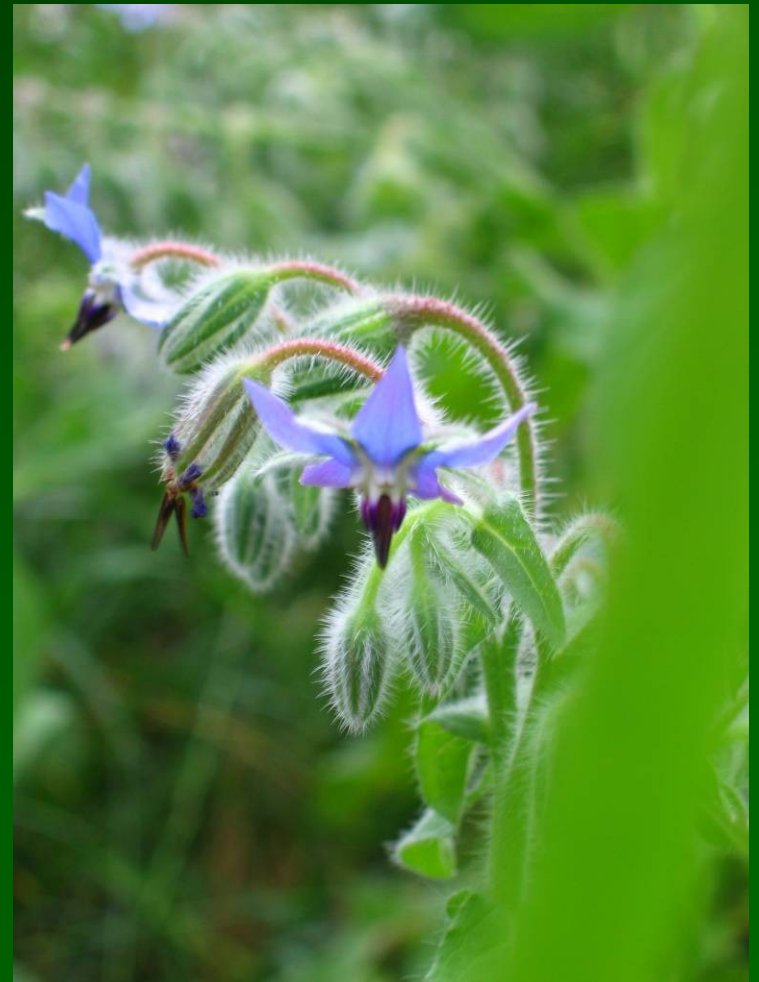
A close-up photograph of a pea plant. The image shows several large, vibrant green leaves with prominent veins. Interspersed among the leaves are several green pea pods, some of which are still in their protective sheaths. The background is dark, making the green foliage stand out.

Prospěch doprovodných bylin

Fazol pnoucí

- 1) Využívá prostor
 - 2) Obohacuje půdu o dusík
- zelenina
 - léčivé účinky

- Lákající opylovače

Prospěch doprovodných bylin

Aromatické a kořeninové bylinky

Lákají opylovače

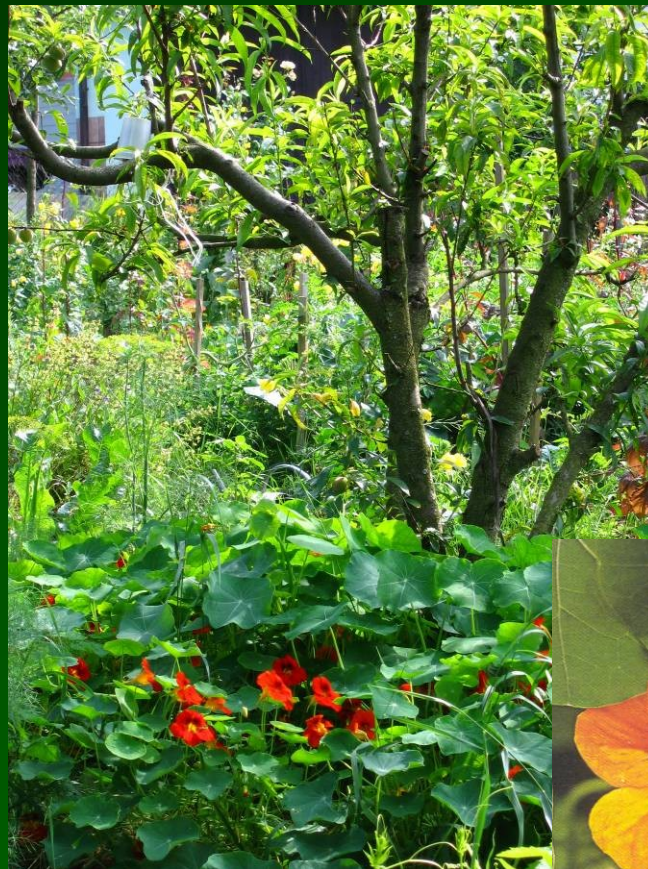
Odpuzují mravence a
mšice

Plevele?

- Ozdravující a odpuzující případně žrouty

Prospěch doprovodných bylin

Česnek kuchyňský,
medvědí, vonný,
pažitka

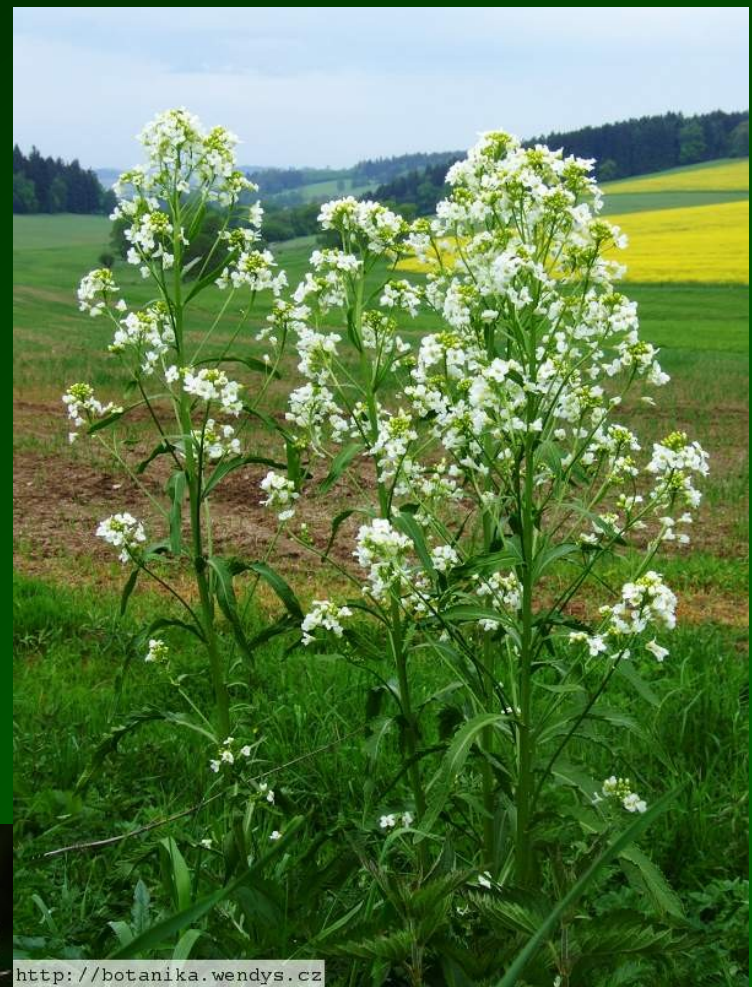
- 1) Chrání před mšicemi a mravenci
 - 2) Udržuje zdravou kořenovou zónu
 - 3) Zmírňuje houbové choroby
- léčivé účinky a koření

Prospěch doprovodných bylin

Měsíček

- 1) Ozdravuje půdu
 - 2) Zelené hnojení
 - 3) Zdroj mulče
 - 4) Potrava pro hmyz
- Salát bohatý na vitamin E
 - léčivá rostlina

Hlubokokořenicí
rostliny
provzdušňující půdu

kostival

- 1) Čerpá živiny a vlhkost z hlubších vrstev půdy
 - 2) Provzdušňuje půdu
 - 3) Poskytuje listy pro mulčování a hnojivé zálivky (Ca)
- Kořeny a listy s léčivými účinky

vhodné zeleniny

Neodčerpávají mnoho vláhy

X

Jejich hnojení, ošetřování a závlaha jsou příznivé i pro stromy

Hrách, bob

Salát, rané kedlubny, celer, karotka, kadeřávek

chřest

rajčata, okurky, tykve, ačokča

Ačokča
(*Cyclanthera pedata*)

Mulčování v sušších oblastech

- Nikdy ne až ke kmeni
- Až po oteplení půdy
- Přes zimu nenechávat vysoký mulč
- *Při trvalé nastýlce mají stromy kořeny mělce pod povrchem půdy*

Sluneční past
jako doplněk

Z okopanin nejvhodnější:

- Rané brambory
- Lze i krmná řepa

Z trvalek velmi vhodné:

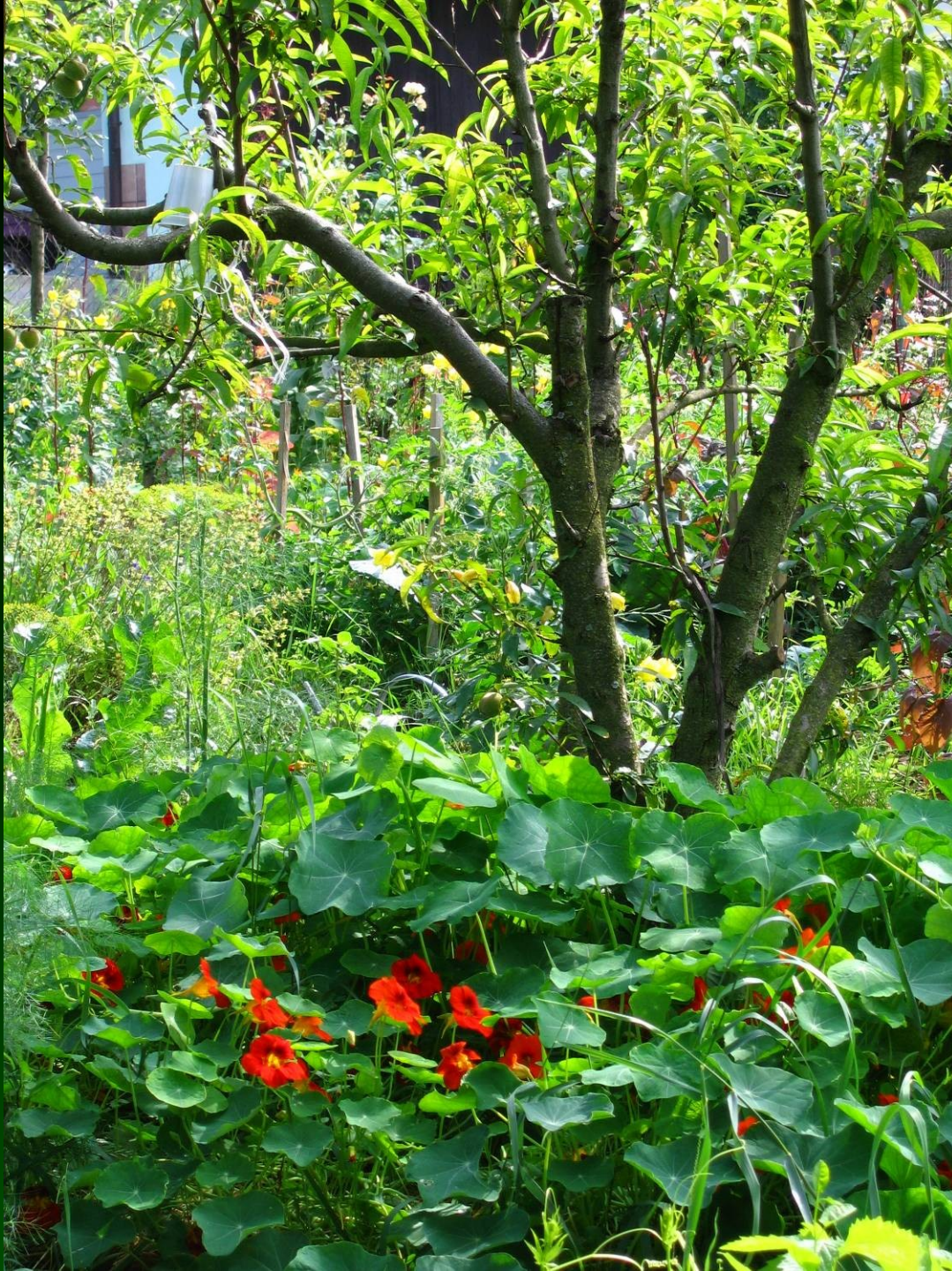
- kromě
aromatických
bylin
- Chřest
- Topinambur
- Jahodník

Nejvhodnější rostliny na zelené hnojení (více vláhy)

- **peluška,**
- **Vikev**
- **Hořčice**
- **Pohanka**
- **Svazenka**
- **Jetel plazivý**
- **Lupina (písčité půdy)**

- **Zapravujeme na jaře**

Společenstvo
broskvoně

Jabloň s tykví

Jadernička s
podrostem

Využití
prostoru

Vrby jako zahradní stavbičky

Rozmanitost –
základ
permakulturní
zahrady

cestičky?

Anglický trávník?

- Patří do Anglie
- Vyžaduje zavlažování, sekání – trvalou péči
- Neposkytuje žádné úkryty ani potravu volně žijícím živočichům

Alternativa

- Květnatá louka

- „Jedlý“ trávnik

Tůňka pro obojživelníky je důležitější než ptačí budka

Je to, co bychom chtěli, reálné?

